17 Jaar, No. 84. -- 's HERTOGENBOSCH. -- *Zaturdag 19 Julij* 1845.

DE NOORD-BRABANDER

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTSPRIJS:
Voor de Stad . . f 12,
Franco per post, » 14.

(*Verschijnende driemaal in de week*. Dinsdag, Donderdag en Zaturdag.)

ADVERTENTIEN
15 *cents de regel*
behalve 35 cents zegel

De zittingen van de Staten-Generaal zijn ten einde geloopen; de verkiezingen voor de aanstaande zittingen zijn volbragt, de vergaderingen der Provinciale Staten zijn gesloten, — en daarmede breekt voor de dagbladen aan hetgeen men den *slappen tijd* zou kunnen noemen. Het is evenwel niet mogelijk de pen voor drie maanden neder te leggen, noch de persen te laten rusten van den zwoegenden arbeid, welken zij in de laatste maanden hebben moeten volbrengen: want het blad *moet* op den geregelden tijd verschijnen, het moet *vol* zijn en alles dient aangewend te worden, om met inspanning van alle krachten de belangstelling, zoo veel mogelijk, gaande te houden, tot dat nieuwe gebeurtenissen weder nieuwe stof tot schrijven en wrijven zullen geven. Voegt men hier nog bij het weinig belangrijke dat in onzen tijd op het tooneel der staatkundige wereld voorvalt, waar alles door eene algemeen heerschende *malaise* schijnt verlamd te worden, dan behoeft het geene verwondering te baren, dat de journalistiek met de handen in het haar zit, en thans angstig rondziet naar onderwerpen, waarmede het toch eenigszins de algemeene aandacht denkt bezig te houden.

Zonder te spreken van het *Journal de la Haye*, dat zich op den duur met niets minder bezig houdt, dan met de zaken van het land, ten wiens behoeve het voorgeeft te bestaan en in de fransche taal geschreven te worden, en dat België tot mikpunt zijner beschouwingen schijnt gekozen te hebben, en daartoe den besten weg kiest, door zich in zijne *bureaux* brieven uit Brussel te laten schrijven: schijnt het dat de dagbladen begonnen zijn, hunnen vacantie-tijd te besteden, met den minister van buitenlandsche zaken voor hunne balie, of liever, voor de balie der publieke opinie te dagvaarden.

Immers het *Algemeen Handelsblad* en de *Nieuwe Rotterdamsche Courant* behelzen beide, op denzelfden dag (woensdag 16 julij), een artikel over onderwerpen, welke beide tot het departement dezes ministers te huis behooren. Het eerste heeft de, onlangs in de Tweede Kamer onzer Staten-Generaal weder opgewarmde gebeurtenis van Turyn, betrekkelijk mejufvrouw Heldewier, het tweede de schadevergoeding aan het schip de *vrouw Johanna*; dat te onregte in eene spaansche haven was opgehouden, aangevat, [illegible] ons te verklaren, dat zeker die twee artikelen in denzelfden adem noemen wij daardoor niet willen te verstaan geven, dat wij ze op eene lijn plaatsen. Het zij verre. Het *Handelsblad* schijnt lust te hebben een schandaal te verwekken: terwijl, indien de beweringen der *Nieuwe Rotterd. Courant* waarheid behelzen, (en wij vermeenen, dat dit blad tot op heden de regtmatigste aanspraak op geloofwaardigheid heeft) deze zich de edele taak heeft toegeëigend om waardigheid, regt en regtvaardigheid te handhaven. Om slechts in korte woorden hiervan te gewagen, zou het, volgens het door de *N. R. C.* vooruitgezette, maar al te zeer blijken, dat de regering, door in de *Staats-Courant* bekend te maken dat er *ter zake van het wederregtelijk opbrengen te Palamos van het Nederlandsch Vaartuig de Vrouw Johanna voldoende schadeloosstelling zoude zijn verleend*, alles behalve waarheid zou hebben gezegd; maar dat de *verleende* schadeloosstelling verreweg *niet voldoende* zou zijn geweest. De beschuldiging is zwaar, niet zoo zeer, omdat zij het geldelijk belang der eigenaren van het bedoelde schip en deszelfs lading geldt, maar omdat de nationale eer, de waardigheid onzer regering, de eer onzer vlag er mede gemoeid is; en vurig wenschen wij dat de regering die beschuldiging van zich afwerpe, hetzij door het beweren van de *N. R. C. met daadzaken* tegen te spreken, hetzij met nog te doen wat zij hadde moeten doen en niet gedaan heeft.

Wat het *Algemeen Handelsblad* betreft, wij zeiden reeds welk *dilemma* het zich had gekozen, om den minister van buitenlandsche zaken eens tot zijnen pligt te brengen: het is 't aanhouden op eene ergerlijke geschiedenis, welke reeds als het ware uit eigen magteloosheid tot de vergetelheid was gemaakt; onlangs echter in de Kamer weder opgewekt werd, uit bewoegredenen, welke wij liefst niet willen doorgronden; door den minister in het niet was teruggeworpen, maar eene te heerlijke stof voor het onpartijdige, vrijheidsgezinde, verdraagzame beursblad opleverde, om haar niet weder uit dat niet terug te roepen.

Op de zaak zelve terug te komen, achten wij nutteloos te meer daar het *Handelsblad* vele woorden, maar weinig afdoende redenen gebruikt ter staving van zijn gevleugd thema. Alleen zullen wij ons veroorlooven aan te merken, dat de bescherming [illegible] in het land, hetzij wederlijks genieten moeten, en welke bescherming naar ons inzien niet te groot of te uitgebreid kan zijn, noch te streng kan gehandhaafd worden, altoos veronderstellen moet het plegen van geweld of onregt door de autoriteiten of onderdanen van dat land jegens den gezant of de zijnen; maar zich geenszins behoeft uit te strekken tot eene interventie in de huishoudelijke aangelegenheden van zoodanigen gezant. Wij laten hier de beschouwing ter zijde, in hoe ver een gezant, na teruggeroepen te zijn, en na bij den vreemden vorst tot het afscheidsgehoor toegelaten te zijn geweest, indien het hem lust in de plaats zijns voormaligen gezantschaps te blijven vertoeven, nog aanspraak kan maken op de immuniteiten aan het gezantschap verbonden. Deze vraag komt hier niet te pas en is daarenboven een kwestieus punt, dat wij ons niet geroepen noch bevoegd achten te beslissen.

Alvorens dus regt te vragen voor onzen gezant te Turyn, behoort men te vragen, door wien is hem onregt gepleegd? En wanneer men dan antwoorden moet dat zijne dochter *vrijwillig* het ouderlijke huis verlaten heeft, om in vrijheid hare *godsdienstige overtuiging* (van welke zij aan niemand rekenschap verschuldigd is) te volgen, zonder dat het bewezen kan worden, dat zij noch door physicken noch door moreelen dwang daartoe is overgehaald geworden, dan is het ons onmogelijk iemand te vinden, op wien de Sardinische regering de hand hare gerechtigheid zou moeten laten vallen; tenzij men het bespottelijke zoo ver zou willen drijven van te beweren, dat de Aartsbisschop van Turyn verpligt ware geweest, mejufvrouw H. bij den arm uit het klooster te halen. Meer toch had die prelaat niet kunnen doen, buiten den drempel van het kloost[illegible] niet alleen zijne verpligting, maar ook zijne bevoegdheid op. Men zal hem toch wel niet willen verlagen tot den rol van eenen gerechtsdienaar of policie beambte, die het bedoelde meisje, des noods geboeid, in handen der Sardinische politie of van haren [illegible] moest gesteld hebben.

Wij willen niet eens spreken over godsdienst-vrijheid, over de kracht het

waarheid, wanneer die eenmaal door hoogere medewerking in het hart de bovenhand verkrijgt: de oogen dan tegenpartij zijn voor zulke taal niet geopend, en het gemoed te veel door halsstarrigheid verstompt, om ze te bevatten.

Slechts een paar staaltjes der goede trouw van het *A. H. B.* willen wij hier aanhalen, waaruit tevens maar al te zeer het eigen besef der naaktheid van redeneringen blijken zal.

Het *A. H. B.* schaamt zich niet, het praatje op te rapen van eene liefdes-intrigue, welke bij die gebeurtenis de hoofdrol zou gespeeld hebben. Het *Journal des Débats*, dat zich door zijnen haat jegens het catholicismus, met eene jansenistische schijnheiligheid gepaard, onderscheidt, had dit praatje het eerst uit zijn hersenloos brein geput. Wel werd het door eenige andere bladen, die daarbij hunne rekening vonden, gretig overgenomen, doch spoedig onderging het 't lot van alle logen: het ging te niet. Maar het is, van alle zijden, koren op den molen voor het *A. H. B.*; en daarom ware het jammer geweest hetzelve niet weder eens aan te halen. Hoe waarheidlievend!

Het tweede staaltje van goede trouw is te vinden in de aanhaling der bijeenkomst van den vader met zijne dochter. Daarbij was de Aartsbisschop van Turyn tegenwoordig en dit was genoeg om dezelve doelloos te doen zijn. Hoort wat daaromtrent het wijze *Handelsblad* zegt:

« H. heeft *zonder zijne dochter* Turijn verlaten en zelfs *zonder* de verzekering te hebben bekomen, dat zij *vrijwillig in het klooster ware*; want bij het afscheid, dat men haar heeft toegelaten van haren vader te nemen, was de Aartsbisschop tegenwoordig, en derhalve Mejufvrouw H. niet vrij, om haar gevoelens uit te drukken. »

Ziet gij nu dat arme kind onder de ijzeren magt gebukt van den grijzen Aartsbisschop van Turyn; in hare aandoeningen, in hare positie tegen over haren vader verlaat, door den vreeselijken blik van den kerkvoogd! Wezenlijk een tooneel, waardig om eene plaats te vinden in den *Juif Errant* van Eug. Sue. Maar de Aartsbisschop vroeg haar in tegenwoordigheid haars vaders, of zij wilde terugkeeren, en liet haar daaromtrent volkomene vrijheid. Jesuitische streken! Het antwoord was haar reeds te voren, onder bedreigingen en wat meer zij, in den mond gelegd. Zeer waarheidlievend!

Het bezoek van den vader bij zijne dochter had plaats in tegenwoordigheid van den Aartsbisschop, *ergo* het was eene louter komedie, het kon niet tot de kennis der waarheid leiden. Echt logisch!

Doch genoeg. Wij betreuren het, dat het *A. H. B.* bij gebrek aan beter, deze zaak tot een onderwerp zijner polemiek gekozen heeft. Zijn er dan geene andere gronden, waarop men zijne bezorgdheid voor de eer en waardigheid onzer regering lucht kan geven! Gewis; de *Nieuwe Rott. Courant* heeft er het bewijs van geleverd. Maar is er geen, waar, onder het schoone masker dier bezorgdheid, aan eene andere, oneindig minder edele hartstogt, bete voldoening kan gegeven worden, en daarom waarschijnlijk heeft het *Handelsblad* dezen tot mikpunt gekozen.

Wat er ook van zij; wij wenschen dat het hierbij blijve. Indien de regering zich, door verdere aanvallen, ten deze tot meerdere publiciteit gedwongen of genoopt gevoelde, of ter bevrediging van hartstogten tot nieuwe stappen bij de Sardinische regering liet overhalen, zouden wellicht omstandigheden aan den dag komen, die beter verborgen blijven dan aan het licht gebragt worden. Wij voor ons, herhalen slechts, hetgeen wij in ons nummer van den 26 Junij ll gezegd hebben: *dat het bedoelde meisje liever met haren vader naar Holland ware terug gekeerd, dan zich in Sardinie in een klooster op te sluiten.* En voegen daarnog bij: *indien zij in alle vrijheid de stem harer overtuiging had kunnen volgen, zonder hinderpalen te ontmoeten daar, waar zij eerder ondersteuning had moeten vinden.*

'S HERTOGENBOSCH 18 Julij. De Staten onzer Provincie hebben hunne zittingen geëindigd. Uit de door ons daarvan gegevene verslagen is het gebleken, dat zeer gewigtige onderwerpen aldaar ter tafel zijn gebragt en beëindigd geworden. In de afvaardiging naar de Tweede Kamer der Staten-Generaal hebben onze Staten geene verandering doen ontstaan. De tot hun kollegie nieuw benoemde leden, zijn allen toegelaten geworden, uitgenomen jhr. H. de Grez, tegen wiens verkiezing zwaarwigtige bedenkingen bij de Staten waren ingekomen, en wiens verkiezing, na een gemoedelijk onderzoek, door eene commissie uit de Staten benoemd, dan ook vernietigd is geworden. Voor de Gedeputeerde Staten moest in eene dubbele vacature voorzien worden, ten gevolge der vrijwillige aftreding van den heer H. de Wijs en het overlijden van den heer mr. Frederiks. De eerstgenoemde, die bij het klimmen zijner jaren, den zwaren last der ontelbare zorgen, die op hem rusten, te zeer begon te gevoelen, heeft niet geaarzeld, zich het aereet van datgene te ontdoen, wat ZEd. voordeel aanbragt, om, met des te meer ijver en vrijheid, zijne zorgen te wijden aan zulke aangelegenheden, welke zijne heilzaamheid en zucht tot het algemeen welzijn, vooral der belhoeftigere standen, hem reeds eene lange reeks van jaren hebben doen torschen. Eere zij hem! Hij moge eenmaal, na zich de regtmatige dankbaarheid der provincie in zijne politieke loopbaan verworven te hebben, ook het meer verheven loon inoogsten, dat zijne stillere, maar niet minder nuttige en vruchtdragende bemoeijingen beoogen. Zijn opvolger in het Gedeputeerd Bestuur moge zijne voetstappen drukken!

Onder de gewigtige onderwerpen, welke in de vergadering der Prov. Staten van dit jaar zijn behandeld en tot stand gekomen, behooren voorzeker in de eerste plaats vermeld te worden, de steeds jaarlijks toenemende verbetering der provinciale communicatie wegen, welke verbetering eenen zoo merkbaren invloed op de welvaart der Provincie moeten uitoefenen, en ten andere het eindelijk daarstellen van een reglement voor de Dijk- en Polder-besturen in Noord-Braband, waaraan reeds sedert zoolang dringende behoefte gevoeld werd, en waardoor eindelijk paal en perk zal gesteld worden aan eene menigte van misbruiken, waaronder de landman der provincie Noord-Braband zuchtte, zonder tegen dezelve iets te vermogen.

Ofschoon de ingezetenen van Noord-Braband aan alle de leden der Provinciale Staten, die tot het in stand komen van zulke gewigtige aangelegenheden, hunnen opregtsten dank niet mogen nog zullen onthouden, kunnen echter de twee bovengenoemde onderwerpen niet aangemerd worden, zonder dat zich daarbij, als innig verbonden, voege de naam van een dier leden, in het bijzonder, die den eersten grondslag tot dezelve in staat koning legde, en aan wiens onvermoiden ijver en onwankelbare volharding, derzelver voortgang en tegenwoordige hoogte te danken is. Wie neemt hier niet reeds den naam J. A. Gerlach Jr. bij immers is de eerste geweest, die de verbetering der communicatie-wegen in onze Provincie tot een voornaam punt der aandacht van de Staten verhief. Aan zijne pogingen en welbestuurd overleg heeft men den eersten weg van hieruit naar 's Hertogenbosch te danken; en al mogt dan, bij zekere gelegenheid, zijne verdienste eenigzins in het duistere gesteld zijn geworden, de inwoners van Heusden en omstreken, als mede al degenen die bij dien weg zoo veel belang hebben, zullen den overleden ijveraar voor het welzijn der Provincie, voor zijne pogingen dank weten. De geheele provincie zal hem dank weten voor de impulsie, door hem aan dit voornaam middel ter bevordering van welvaart gegeven.

Even zoo is het gelegen met het reglement over Dijk en Polderbesturen. Het was hetzelfde verdienstelijke lid der Staten van Noord-Braband, die bij alle gelegenheden, met vernieuwde kracht aandrong op de noodzakelijkheid van het opruimen van zoo veel bestaande misbruiken door een volduend reglement. De leden der vergadering zelve hebben ZEd. daaromtrent de verdiende hulde toegebragt; door aan ZEd. den eervollen last op te dragen; de grondslagen tot zoodanig reglement te ontwerpen; een werk waarin hij zoo volkomen geslaagd is, dat het ontwerp van reglement door het Gedeputeerd Bestuur op die grondslagen in gereedheid gebragt, slechts zeer weinig stof tot bedenkingen bij de Staten heeft opgeleverd en thans nog slechts de hooge goedkeuring van Z. M. onzen geëerbiedigden Koning behoeft, om in werking te komen. Moge die goedkeuring spoedig het werk, waaraan de heer Gerlach een zoo groot deel had, bekroonen. Wij mogen hier ook niet verzwijgen, dat de heer H. de Wijs den heer Gerlach krachtdadig heeft ondersteund in het tot stand brengen van doelmatige bouwstoffen, tot het genoemde reglement.

Ook mogen wij niet onaangeroerd laten het door de Staten bewerkte ten behoeve eener zoo lang verwachte uitwatering voor onderscheidene polders in de omstreken van de hoofdstad der Provincie, en waarvan het gemis nog dit jaar zoo bitter gevoeld is. De vergadering heeft eene commissie benoemd, ten einde het belang dezer zaak dan de hoogen aandacht van Z. M. onzen Koning te onderwerpen, en het aanbevelen der belangen van de in 1831 en volgende jaren, tengevolge der tijdsomstandigheden geïnundeerd geweest zijnde landen, aan de zorg en aandacht van Z. Exc. den minister van Binnenlandsche Zaken.

Eindelijk is er maar eene stem, om den heer Gouverneur onzer Provincie, die den vergaderingen steeds met den onvermoeidsten ijver heeft voorgezeten, hulde te doen wegens de loijauteit, waarmede Z. Exc. deze taak volbragt heeft. Volgewillighed, voorkomendheid en aanminnigheid, heeft Z. Exc. met eene ware vaderlandsliefde de zucht der Staten onzer Provincie, om het welzijn der hun aanvertrouwde belangen te bevorderen, in de hand gewerkt. Zijne Exc. heeft daardoor eene aanspraak te meer verworven op de hoogachting en dankbaarheid van Noord-Brabants ingezetenen, welke hij reeds in zoo ruime mate geniet. Wij wenschen den Koning en de provincie geluk, van aan derzelver hoofd een man van zulk karakter en begaafdheden te bezitten. Mogen beide zich nog lang in dat bezit verheugen!

ITALIE.

ROME 2 Julij. De Paus heeft bevolen dat voortaan de afdeeling van de vatikaansche bibliotheek, welke de gedrukte werken bevat, voor het publiek geopend zou zijn, en dat een complete catalogus van al de werken dier afdeeling zal opgemaakt worden.

Deze maatregelen zijn met een algemeen genoegen vernomen, want, alschoon de bibliotheek van het Vatikaan nog slechts 35000 gedrukte boekdeelen telt, bevinden zich onder dezelve vele zeldzame, zelfs eenige weinige, en vooral een groot aantal boeken, die voorzien zijn van eigenhandige kantteekeningen van de vermaardste geleerden uit Italie.

PRUISSEN.

Het schijnt dat het pruisisch gouvernement aan zijnen gevolmagtigde bij het tolcongres van Carlsruhe bevel heeft gegeven, om de aanvraag tot eene vermeerdering van het inkomend regt op de ijzeren garens te ondersteunen. Wat de katoenen garens betreft, de pruissische gevolmagtigde zou in last hebben gekregen, toe te stemmen dat zij, bij het inkomen, met een regt bezwaard worden

van 3½ thalers, maar niet hooger. Weldra zal men kunnen beoordeelen, of deze berigten echt zijn. Het congres is vergaderd en spoedig zal men vernemen, welke wending deszelfs beraadslagingen genomen hebben.

— Sedert eenige dagen spreken de duitsche bladen van weder het voornemen des konings van Pruissen om zijn land met eenen vertegenwoordigenden regeringsvorm te begiftigen. Er schijnen een aantal ontwerpen in overweging te zijn. Doch wat het meeste kans tot instandkoming had, zou, volgens het *Weserblad*, wezen om in Pruissen twee Kamers in te voeren. De eerste, of Pairs-kamer, zou bestaan uit ongeveer veertig edelen, uit de zeven catholijke en de acht protestantsche bisschoppen des koningrijks, uit afgevaardigden der catholijke kapittels en protestantsche consistoriën en eindelijk uit afgevaardigden der universiteiten. De Tweede Kamer zou zamengesteld zijn uit leden, tot de drie standen behoorende, gekozen voor de helft uit de ridderschap en voor de andere helft uit den stedelijken en den landelijken stand. De Provinciale Staten zouden in hunnen huidigen vorm behouden worden; maar men is het nog niet eens omtrent de vraag, of deze zelve de leden der beide Kamers zouden kiezen, dan of die bevoegdheid eenvoudig aan kiezers zou gegeven worden. Wat de attributen der beide Kamers betreft: de Staten-Generaal, zoo als het *Weser*blad ze noemt, zouden zich bepalen bij het uitdrukken hunner meening over wetten van algemeen belang; maar zoo dikwijls er sprake zou zijn om de belastingen te verhoogen of nieuwe belastingen in te voeren, zou het gouvernement hunne toestemming behoeven.

Het gouvernement echter zou hun geen rekenschap verschuldigd zijn wegens het gebruik van het eventueel overschot der ontvangsten na de uitgaven.

Het duitsche blad zegt, dat de tijd, wanneer deze nieuwe regeringsvorm zal ingevoerd worden, voor als nog onbeslist is. Wij vreezen *ad calendas graecas*.

— De aftreding van graaf Arnim, minister van binnenl. zaken is eindelijk beslist. Hij blijft echter lid van den staatsraad. Het beheer van 't departement is voorloopig opgedragen aan den heer von Bodelschwing, lid van den Staatsraad en van het kabinet.

ENGELAND.

Men heeft over Londen berigten uit Nieuw-Zeeland tot den 27 Maart. Zij vermelden bloedige onlusten, welke hebben plaats gehad tusschen de inboorlingen en de kolonisten. Deze hebben veel volk verloren en vele hunner aanzienlijke eigendommen zijn verwoest. Behalven de haven van Auckland, hadden de inboorlingen alle eilanden overmeesterd. Ongelukkigerwijze kunnen de overige kolonien van Australië niet over genoegzame troepen beschikken, om naar Nieuw-Zeeland afdoende hulp te zenden.

— De koningin heeft voor 200 p. st. ingeteekend ten behoeve der slagtoffers van den brand van Quebec. Prins Albert voor 100 p. st., de engelsche bank voor 200 p. De paketboot, die den 18 naar Halifax zal uitzeilen, zal een aanzienlijk bedrag der eerste storingen overbrengen.

SPANJE.

De generaal Concha, belast om den opstand in Katalonië te dempen, is Villafranca zonder eenigen tegenstand binnengerukt. Wat het oproer te Igualada betreft, dit is niet zoo ernstig geweest, als zich liet aanzien. Ondelijk bij het aannaderen der troepen van de koningin hebben de opstandelingen zich onderworpen.

Manresa en al de dorpen in het gebergte genieten de volmaakste rust. De jongelingen, die zich in den aanvang oproerig getoond hadden, zijn naar hunne haardsteden teruggekeerd en de *quinta* is zonder tegenstand te Barcelona, Lerida, Manresa en Campo de Tarragona afgeloopen.

Den 8 was alles rustig te Barcelona. De koningin heeft eene wandeling te voet in den plantentuin gedaan, onder eene menigte volks, die zich om haar zamendrong. Ofschoon men geene hernieuwing van onlusten vreesde, bleef de onzekerheid omtrent de reis der koningin naar de baskische provincien nog voortduren.

— *El Tiempo* behelst een protest van 59 Spaansche koningsgezinden tegen den troonafstand van hunnen koning door Carlos V; in eene nota, welke dat stuk vergezelt, geeft de heer Salvador te kennen, dat hij van onderscheidene zijden brieven van toetreding tot dat protest ontvangen heeft; en voorziende dat een aantal koningsgezinden zich bij dezelve onderteekening zullen aansluiten, geeft hij zijne woonplaats op, rue St. Honoré 188, te Parijs.

— Uit Burgos schrijft men van den 9 Julij, dat de policie bijzonderlijk belast is met het opsporen van twee carlistische agenten, die van Madrid naar de baskische gewesten vertrokken zijn, alwaar een opstand wordt voorbereid, om bij de aankomst der koningin uit te barsten. Het doel van dien opstand zou zijn, het huwelijk der Koningin met den graaf de Montemolin (zoon van don Carlos) te bewerken.

FRANKRIJK.

De professoren van het Collége de France hebben de gewone vergadering gehouden bij het eindigen der jaarlijksche lessen. In dezelve is ingekomen een brief van den minister voor het openbaar onderwijs, waarbij de noodzakelijkheid werd aangevoerd, dat de professoren zich zouden houden binnen de palen, bij het aangenomen en goedgekeurd programma vastgesteld. Deze brief had ten gevolge een voorstel van den voorzitter, den heer Letronne, strekkende om te verklaren, dat de vergadering elken leeraar uitnoodigde te blijven binnen de palen van het programma, door hem zelve opgesteld en door de vergadering goedgekeurd. De heeren Quinet en Michelet voerden het woord, en verdedigden hun gedrag, en het voorstel werd afgestemd bij eene meerderheid van 13 tegen 11 stemmen. De beide professoren hadden tegen hetzelve medegestemd. Daarop is door de vergadering aangenomen een voorstel van een der leden, waarbij de vergadering de verklaring aanneemt van de heeren Quinet en Michelet, die verzekeren geene bedoeling gehad te hebben om de palen van het door hen opgesteld en door de vergadering goedgekeurd programma te buiten te gaan.

Deze uitslag is niet zeer naar het genoegen des ministers, en men zegt dat het reglement van het onderwijs bij het Collége-de-France, bij koninklijk besluit, zal gewijzigd worden, tegen den 1 november aanstaande.

— Tijdingen uit Konstantinopel spreken ten stelligste den moord aan drie emirs van het geslacht Schehab, (Emir Beschir) tegen.

— Ondanks de gerchten, over de aangelegenheden van Mexico in omloop, heeft de heer Gnizot aan den heer King, afgezant der Vereenigde Staten, voor zijn vertrek naar Zwitserland, beloofd, dat Frankrijk, aan geene interventie in de zaak van Texas denken zou.

BELGIE.

De inkomsten der ijzeren spoorwegen hebben gedurende de eerste vijf maanden van dit jaar bedragen 2,109,302 franken van reisigers en 1,309,411 fr. wegens het vervoer van expeditie goederen. De algemene ontvangst, met inbegrip van het vervoer van allerlei goederen is geweest 4,421,841 franken; bijna een half millioen franken meer, dan over hetzelfde tijdvak in 1844.

— De koning en de koningin worden heden, woensdag, te Ostende verwacht. Zij zullen donderdag en vrijdag in die stad doorbrengen, en vrijdags avond te Laeken aankomen.

— Uit Francfort schijft men dat de koning der Belgen insgelijks zich naar Stolzenfels zal begeven, tijdens het verblijf aldaar van de koningin van Engeland en den koning van Pruissen. Van Coblenz, zou Z. M. naar Wiesbaden gaan.

NEDERLAND.

— Men verzekert dat Z. M. den Koning tegen het einde dezer week de reis naar Londen zal ondernemen, en dat Hoogstdezelve later van daar teruggekeerd, ook het grootherlogdom Luxemburg met een bezoek vereeren zal. Het gerucht blijft in omloop, dat Z. M., op de reis naar Groot-Brittanje, door Z. Exc. den minister voor de kolonien, den heer Baud, zal worden vergezeld.

— Naar men vernemt zullen Z. M. den Koning op Hoogstdeszelfs reize naar Engeland ook vergezellen, Zr. Ms. adjudant Bn. Mollet van Coehoorn en de heer van Byland, gedetacheerd aan het kabinet des konings.

— HH. KK. HH. de Prins en Prinses van Oranje zijn eergisteren morgen te Nijmegen gepasseerd, komende van het Loo en reisende naar Ems.

— Berigten uit China melden, dat sedert de oprigting van een Nederlandsch consulaat in het Hemelsch Rijk, de Hongsche kooplieden en de chinesche autoriteiten zich zeer geneigd toonen om een handelstractaat met ons aan te gaan. De correspondent voegt hier bij dat de chinezen, in den handel, bij voorkeur hun vertrouwen aan Nederlanders schenken.

VERGADERING DER PROVINCIALE STATEN VAN NOORD-BRABAND

14e Zitting, Woensdag den 16 Julij 1845.

Er zijn 27 leden tegenwoordig, afwezig zijn de heeren de Vooght, de Raij, van der Beken Pasteel, Martini van Geffen, V. A. van Rijckevorsel, Dekker, van Swieten, van Weel, Smits van Bekaar, Keijenberg, Comen, van Reijsingen en van Wijngaerden.

De notulen der vergadering van den vorigen avond worden gelezen en goedgekeurd.

Aan de orde is 1° het voorstel van het lid den heer H. de Wijs, betrekkelijk een door Z. E. G. A. ontworpen reglement, tot een meer stelselmatig onderzoek der geloofsbrieven van nieuw benoemde leden voor de Staten van dit gewest.

Na eenige wisseling van gevoelen tusschen de heeren Mr. Kivits en den geëerden voorsteller, wordt hetzelve gerenvoijeerd aan Gedep. Staten, om een onderwerp van beraadslaging te worden in eene eerstvolgende vergadering, ten einde alsdan eene vaste commissie van onderzoek, uit drie leden zal worden benoemd.

2°. Het rapport der commissie, tenderende, om den Dijkgraaf's lands van Megen, in zijne bediening als zoodanig te schorsen, zijn finaal ontslag aan aan Z. M. den Koning voor te dragen en inmiddels den heer Sengers, als lid des bestuurs, *ad interim* daarmede te belasten.

Wordende het rapport na eenige beraadslagingen, waaraan de heeren Bijvoet, Verschoor, C. J. van Rijckevorsel, Gerlach, Mr. Kivits, Berman en de Quay deelnemen, aangenomen met 21 tegen 7 stemmen, en de verdere uitvoering van dit besluit aan Gedep. Staten opgedragen.

Is gelezen en aan laatstgenoemd collegie ten fine van onderzoek gezonden, eene missive van het gemeentebestuur van Rosmalen, wegens de vroegere aangevraagde bestrating van een gedeelte wegs aldaar.

3°. Het rapport op de adressen van drie geëmploijeerden aan het Provinciaal Gouvernement, strekkende om de verzoeken te wijzen van de hand, zonder meer.

De heer Gerlach, geeft als lid der commissie, de redenen op zijner weigering in het teekenen van het rapport.

Ook de heer Mutsaers verklaart zich ten aanzien van hetzelve, waarna het rapport, zooals hetzelve liggende, in zooverre wordt verworpen, als aan der adressanten verzoeken hoofdzakelijk niet kan worden voldaan, maar dat ter bestrijking van Gedeputeerde staten wordt toegestaan over den jare 1845 eene som van *f* 1000, te verdeelen onder de ambtenaren, die zich zulks door hunnen ijver en welwillendheid hebben waardig gemaakt.

4°. Het rapport op de algemeene begrooting wordt aangenomen, nadat de heeren Gedep. Staten zijn uitgenoodigd om, betrekkelijk de som, uitgetrokken voor den dienst der kantonbooden, bij eene volgende vergadering eenige bezuiniging te provoceren, daar, alwaar een geregeld postwezen hiertoe aanleiding mogt kunnen geven.

In een voorstel van den heer van de Ven, om ook aan de kamers van koophandel een exemplaar van de provinciale kaart uit te reiken, wordt gedifficulteerd.

De heer Voorzitter geeft lezing van het arrest van den Hoogen Raad, waarbij men aan de Provinciale Staten de bevoegdheid ontzegt tot de invoering eener heffing van opcenten op het gedistilleerd en anderzints, ten behoeve der respective gemeenten, aangezien zoodanige heffing van wege het bestuur der gemeente zelve moet uitgaan; waardoor het adres deswege in eene vergadering van het vorige jaar ingediend en hetwelk reeds was geïntroduceerd, is komen te vervallen.

Een verzoek van de heer de Gijzelaar *qq.* tot uitbetaling der gelden wegens schadeloosstelling voor het verlies van heerlijke regten wordt toegestaan, zoodra men het wettig verkregen regt daartoe zal hebben aangetoond.

Door den heer Gerlach wordt voorgesteld, om eenigzins breedvoerig een overzigt van het gehandelde ter dezer vergadering te doen drukken en aan de leden uit te reiken en wordt dien overeenkomstig besloten.

De heer van Etten verzoekt voorziening in de defecten van den straatweg in de rigting door Oosterhout, van 's rijks wege in der tijd aangelegd, doch waarin niet wordt voorzien en welke treurige om vele redenen, door het geëerd lid aangegeven,

niet ten laste der Stad Oosterhout kan gebragt worden, en

Een gelijksoortig verzoek van den heer de Bruijn, om eene betere afwatering van de Aa, onder Erp en Heeschwijk, worden heden aan de bijzondere aandacht van heeren Gedeputeerde Staten aanbevolen.

Is goedgevonden de resumtie der notulen van deze vergadering aan Ged. Staten op te dragen.

Niets meer te behandelen zijnde, sluit de heer Gouverneur, met eene gepaste toespraak, waarbij Zijne Exc. een weemoedigen blik werpt, op het verlies, dat deze vergadering, gedurende hare zitting, ondergaan heeft, door het afsterven van het zoo geacht lid, de heer Jos. Smits van Oijen en tevens deszelfs erkentelijkheid betuigt voor den ijver en eensgezindheid der leden bij het behandelen van zoo vele gewigtige aangelegenheden, in naam des Konings de vergadering der Provinciale Staten van Noord Braband.

LATERE BERIGTEN.

De tijdingen uit Nieuw Zeeland worden bevestigd. De inwoners ten getale van 500 hebben de vlugt naar Auckland moeten nemen, na alvorens 12 dooden en een aantal gekwetsten gehad te hebben. De commandant van de brik *Hasard* is onder de eersten. De inboorlingen hebben alles vernield wat aan de europesche beschaving kon doen denken. Men weet nog niet, wat Engeland doen zal, dit zal afhangen van de mindere of meerdere geneigdheid der Europeërs, om eene nieuwe proef in dat ongastvrij land aan te wenden.

Brieven van Rio Janeiro voorspellen de aanstaande overgave van Montevideo. De generaal Riveira, die aan het hoofd stond van den opstand tegen Rosas, heeft een aantal nederlagen geleden, waardoor hij ten laatste is verpligt geworden de wijk op braziljaansch grondgebied te nemen. Daar het leger van Rosas nu niet meer te velde zal behoeven te trekken, zal het zich geheel onder de wallen van Montevideo kunnen scharen en eene laatste poging beproeven.

— De Koning van Napels heeft met de Koningin van Engeland een handels-tractaat gesloten; men denkt dat door denzelfden Vorst eerlang met Frankrijk een dergelijk tractaat zal gesloten worden, dat aan dit land nog meerdere voordeelen dan aan Engeland zal verzekeren.

— De zwitsersche Landdag heeft in deszelfs zitting van den 8 het doorstel van het kanton Unterwalden verworpen, strekkende om de bondstroepen dit jaar niet onder de wapens te vereenigen.

— Volgens een algemeen verspreid gerucht te Algiers op den 8 Julij, had de generaal Cavaignac eene stoute ondernemingen zuiden van Tlemcen volvoerd en een aantal bevolkingen, die der partij van Abd-el-Kader nog waren toegedaan, opgeligt.

In de zitting van de Kamer der Pairs van den 15 de is de jesuiten-kwestie weder op het tapijt gebragt. De heer Guizot heeft over deze zaak eenige verklaringen afgelegd. Hij heeft erkend dat de regering jegens de jesuiten heilige regten te eerbiedigen had, dat de toestand der zaak, der wetten en den gemoederen aan *het hof van Rome; het hof van Rome en aan geene andere magt op aarde* was bloot gelegd, en aan dat hof gevraagd was, of het eenig middel tegen het kwaad wist aan te geven. Vervolgens heeft hij er bijgevoegd: « De uitslag is geweest: het genootschap der jesuiten zal in Frankrijk verstrooid worden, deszelfs huizen gesloten en noviciaten afgeschaft. Rome heeft gedaan, wat Frankrijk gedaan heeft: het heeft de zaak aan de societeit bloot gelegd en *haar regter in hare eigene zaak gelaten*, en de societeit heeft gedacht dat aan dien staat van zaken in Frankrijk een einde moest gemaakt worden.

De heer de Montalembert heeft den minister beantwoord en betoogd, dat de kwestie nopens de jesuiten eene afzonderlijke kwestie was, en al de overige vragen, reeds lang voor deze opgeworpen, als het middelmaar onderwijs, de beloften van het charter, de vrijheid van onderwijs en eindelijk de vrijheid der kerk in haar geheel liet. De heer Guizot heeft zulks erkend en de beide kampvechters hebben zich bij de opening der volgende zitting uitgedaagd. Wij zullen daar komen, zeide de heer Montalembert, met de eene hand op het evangelie, de andere op het charter.

Advertentien

*** Bevallen van een ZOON Vrouwe EUG. SAS, geboren SASSEN.

Maastricht, den 16 Julij 1845.

UIT DE HAND TE KOOP,

om dadelijk te betrekken.

Een recht weldoortimmerd HUIS, gelegen te *Megen*, ruim voorzien van Bovenen Beneden Kamers, met schoonen Tuin en toebehoorende aan den heer *G. SMITS*. Het huis is tot alle bedrijf geschikt. Zich te vervoegen in persoon of bij *franco* brieven, aan den Eigenaar, wonende te *Appeltern* nabij *Megen*.

LEEST EN ONDERZOEKT.

Bij het lezen der onderstaande advertentie, geplaatst in den *Noord-Brabander* van 7 Julij jl. door P. J. D. DE GOMEZ, Agent van het *'s Gravenhuagsche Begrafenisfonds*, een ieders voordeel, wonende in de Vugterstraat te *'s Bosch*, waarmede hij de solliciteit van dat heerlijke fonds tracht te bewijzen, kwam het mij niet ongepast voor, de volgende vragen te doen.

1. Heeft de Agent DE GOMEZ bij het stellen zijner advertentie wel gedacht aan de weduwe Pauws te *'s Bosch*, die als lid van zijn fonds overleden is, en waarvoor hij in plaats van *f* 48,— slechts *f* 17,— heeft betaald, met belofte het restant in wekelijksche termijnen te zullen voldoen?
2. Is het solide uit de berekening naar de sterftafelen? dan verstaat de Agent die berekening zoo min als zijne Directeuren.
3. Is de soliditeit te bewijzen uit art. 9, van hun Reglement? dit is het tegendeel, daar het eene lid geen voorregt boven het andere mag hebben, en daardoor juist de onsoliditeit bewezen is.
4. Is het solide om art. 18 van hun Reglement, dit artikel bewijst juist dat het een onsolide fond is.
5. Is het solide, omdat de uitkeeringen hooger en de fournissementen lager zijn dan in sommige fondsen? waardoor een schooljongen kan berekenen dat hetzelve niet bestaanbaar is.
6. Is het solide om den titel *Een ieders voordeel*? dit zal alleen toepasselijk zijn op het voordeel der Directeuren, daar zij door hunne subpoena beloften de eenvoudige lieden tot dezen trekken te krijgen.
7. Is het solide om de zoogenaamde waarborg van *f* 6000,— die de directie belooft te zullen stellen, doch naar verkiezing terug mag trekken? aan wien en waar is die som gestort en waarom daarmede niet voor den dag gekomen van de bezwaarnissen voor de weduwe Pauws eindelijk te kunnen betalen?
8. En eindelijk vraag ik u, is het solide omdat de Directeuren (zoo als zij schrijven) hun Reglement aan de Gravenhaagsche Burgemeester en Wethouders heeft ingezonden, dit mag elk met het grootste recht doen.

Behalven deze nog eene menigte vragen voor mij hebbende, zal ik nu hiermede voor heden vergenoegen.

Veritas.

HOUTKOOPERIJ.

Wie genegen mogt zijn op billijke voorwaarden eene **Houtkooperij** over te doen, gelieve zich met *franco* brieven onder Lett. E. te adresseren aan den Boekhandelaar *C. A. VIEWEG*, te *Nijmegen*; kunnende men van de stipste geheimhouding verzekerd zijn.

OPENBARE VERKOOPING

BINNEN

St. OEDENRODE

De Notaris DE JONG, zal Provisioneel op *Maandag* 28 *Julij* en finaal op den 11 *Augustus* 1845, des avonds ten 7 ure, ten huize van Erfpachter *A. de Boom* Verkoopen:

EEN BURGER HEEREN HUIS

voorzien van DRIE BEDDEN en EEN BOVEN KAMER, KELDER, TWEE KEUKENS, STAL en SCHUUR, met daar achter gelegen TUIN, alsmede eene van beide gemeene

HOOIBERGPLAATS

met 8 LOOIRUIPEN, 2 LAAIKUIPEN, LOOIHUIS en TOUWKAMER, staande in het midden van het Dorp, tegenover de Herberg bij of achter de LOOITERIJ, aanhangig 10 November aanstaande.

*** Het *Augustus* verlangt een HEER van middelbare jaren, in de Provincie *Noord Braband*, bij fatsoenlijke lieden van de Protestantsche Godsdienst, bij voorkeur buiten, eene **Gemeubleerde Kamer** met ALCOVE, benens KOST, BEWASSCHEN, BENAAIJEN, BEDIENING en GEZELLIG VERKEER.

Adres Brieven *franco* onder Lett. G. G. G. met opgave van Prijs, bij den Boekhandelaar *C. C. VAN DER HOEK*, Breede Straat te *Leyden*.

*** De Notaris *JOH. DE BERGH*, te *'s Hertogenbosch* zal op *Dingsdag* den 22 *Julij* 1845, des namiddags ten 3 ure, ten huize van de Kinderen CLERCX te *Liempde*, in het openbaar finaal verkoopen:

Eenige perceelen BOUW- en WEILAND en HOUTWAS, aan elkander gelegen onder *Liempde*, in de Pruigen, in sectie E, N°. 772 en 773, groot te zamen 1 H. 87 E., bij gedrukte billetten in 6 koopen verdeeld.

In Massa ingezet met de slagen op. f 2625.00.
En in Perceelen op . . . . . » 2590.00.

Nadere onderrigting te bekomen bij dezen Notaris DE BERGH, *voornoemd.*

*** De Notaris A. P. BOLSIUS te *'s Bosch* heeft provisioneel opgeveild en verkocht.

Een HUIS en ERF staande en gelegen te *'s Bosch* in de Marktstraat letter A. N°. 270 V. A. 242, belend A. MEUMER en H. RUIJGERS, *staande met de Slagen op f* 925.00.

De Finale Verkoop zal geschieden te *'s Bosch* in het Eindhovensch Koffijhuis bij M. LANDHEER, op *Dingsdag den* 22 *Julij* 1845 des avonds ten 7 ure.

Graanmarkt

VAN 's HERTOGENBOSCH,

Van den 14, 15 en 16 Julij 1845.

ROGGE en HAVER prijshoudend, BOEKWEIT 20 cents hooger; het navolgende is bemeed geworden per nederl. mud, als:

ROGGE	f 6.15 a f 6.50.
BOEKWEIT	f 5.40 a f 6.50.
HAVER	f 2.85 a f 3.00.

Presumtive waarde op nigt:

ROGGE van 72 N. P. het m.	f 6.40,	of p. N. P.	8⅞ Cts.
BOEKW. » 66 » » »	» 6.00,	» » »	9 »
HAVER » 44 » » »	» 2.75,	» » »	6¼ »

Zijnde de middelprijs van de Rogge, waarnaar, de zetting van het brood op donderdag den 17 dezer is geschied f 6.32.

De 3 Nederlandsche ponden Roggebrood 30 Cents.
Het ——— pond Boter f 0.52 à 0.65.

De zetting van het Tarwe Brood voorts naar de Prijs-Courant der Beurs van Rotterdam welke is als volgt:

TARWE.

Zeeuwsche Overm. en Kadz.				het last	
1843, het mud	f 8.20,	f 9.00,		f 255	f 285.
1844, »	f 6.00,	f 6.50.	f 7.90,	f 180	f 195, f 249.

Blaauwe 1843 en 1844 het mud f 8.50 à f 9.—
Rijn en Kl., het last f 235, f 270, het mud f 8.40
» » oude f 260, 290, » 9.16
Kleefsche en Hoogl. f 245, f 285, » 8.85
» » oude f 265, f 300, » 9.16.

AMSTERDAM, 16 Julij.

Tarwe met goeden handel ruim prijsh.; 132 p. Deensche in entr.; 131 p. p. dito f 233 in entr.; 126 p. b. Pools. f 275; 130 p. of Vriesche f 265 aan de Zaan; 128 p. p. Pools. f 290; 122 p. ger. b. dito f 245; 124 p. Zeeuwsche f 210.

Rogge prijsh., 121 p. Stett. f 182 bij partij; 117 p. dito f 170; 123 p. Pruis. f 196; 119 p. dito f 188; 117 p. n. Stett. f 167 of de regten minder in entr. bij aanmerkelijke partij.

Garst bij partij f 2 lager afgedaan; 112, 116, 118 p. Deensche f 146, 155, 158.

Haver zonder handel.

Koolzaad dadelijk alsp. ohs Mids 69 p.; ook Aug. Det. Zeer goed van kwal. doch niet droog f 21[illegible]

Lijnzaad flauw; 101, 105 p. Petersb. [illegible] p. Riga f 280. In veiling 100, 104 p. Libau f 7[illegible]

Raapolie dadelijk weder iets [illegible] op levering wat op de laatst gebleven prijzen; ter [illegible] Vlieg. 37½ a 37¾ cpt. f 38½; cpt. f 38¼ a 39; nov. f 39; dec. f 29½; mei f 38½.

Lijnolie per [illegible] Vlieg. f 29½. Hennepolie per [illegible] f 33; Vlieg. [illegible]

Beurs van Amsterdam.

Woensdag 16 Julij, ten vier uren.

W. S. 2½ pCt. 63½, ⅛, ⅞. Nieuwe 3 pCt. 77[illegible] 5 pCt. 100⅞. Handel mit 36[illegible] Rijn-Spoorweg 118[illegible] Ardoin 85, [illegible] 640, [illegible] Spanje 3 pCt. 36, 35. Ditto Rentes 5 pCt. [illegible] Port. te Lond. 24, [illegible] 66⅞ 67. Oude Russen 5 pCt. [illegible] Do. Stieglitz en Co. 92[illegible] Col. ex Venez. [illegible]

Ter drukkerij van D. A. P. DE BROUWER.